

• Var oppgitt • Spådd kort tid å leve • Reddet av bassengtrening

Svømte seg til livet

Det er søndag morgen. Den unge shetland sheepdoggen Max ligger og piper i sengen. Han er redd for å gå ut på gulvet, han vet han vil falle. Med triste øyne skakker han på hodet og lytter til glade hundebjeff utenfor vinduet.

Anne-Lill Øverbye (tekst og foto)

Hundene i nabolaget gjør seg klare til skogtur, han forstår hva de glade bjeffene betyr, men vet også at for ham er virkeligheten en helt annen. Han kan knapt gå noen minutter ut for å gjøre fra seg. Og legger seg oppgitt ned i sengen sin igjen. For fem år siden ble Max oppgitt av veterinæren. Høsten 2007 ble han spådd en forventet levetid på fra en måned til ett år.

At han lever i dag, med god livskvalitet og fungerer som en «normal» hund, kan han takke svømmetreningen hos Wenche Granli Ekeli i Sandvika for. Da han kom til henne første gang 2. oktober 2007, hadde han vært igjennom to operasjoner hvor begge lårhodene var fjernet, to nye operasjoner i begge knær ventet, og kroppen hans var så godt som uten muskelmasse. Men med et godt støtteapparat rundt seg, trosset Max alle dystre spådommer.

MAX GIR WENCHE et vått slikk midt på munnen som takk for nok en treningstime. Så hopper han ned fra benken, setter seg foran skuffen med godisposen, og gir labb. ▶

MMMMMMM... Det er godt med en hvilestund i Wenche Granli Ekelis armer. Fårehunden Max er i ferd med å svømme seg tilbake til livet, men vet det ikke selv ennå. Matmor Inger Johanne Traaen følger spent med.
FOTO: NINA REISTAD

”Amerikaniseringen av veterinærbehandling er gått altfor langt.

ORDIN MØLLER, VETERINÆR VED HVALSTAD DYREKLINIKK

Syv år gamle Max er blitt en maskot på Dyrenes Storsenter i Sandvika hvor han siden januar 2008 har vært daglig pasient hos Wenche, som driver AquaDog, et rehabiliteringstilbud for hund, med blant annet livsviktig svømming på programmet.

Max var to år gammel, og skulle til sin vanlige veterinærkontroll og revaksinering.

Inger Johanne Traaen, Max sin eier, hadde lagt merke til at hunden var treg og langsom.

– Max gikk som en gammel hund, forteller hun.
– Jeg spurte veterinæren hva det kunne komme av.

Hun undersøkte Max, og da hun tok på hoften hans, skrek han. Det ble forsøkt betennelsesdempende middel, for å se om det kunne hjelpe.

Etter to uker var Max tilbake hos veterinæren. Medisinene hadde ikke hatt noen effekt. Det ble nå tatt røntgenbilde som viste store forkalkninger i hofta. Det så stygt ut, og veterinæren lurte på om Max var blitt påkjørt. Da det ble utelukket, var veterinærens konklusjon at Max fikk leve så lenge han kunne.

Men det ville ikke Inger Johanne godta. Hun spurte om det ikke var mulig å operere, og ble henvist til veterinær og kirurg Einar Rudi ved Drammen Dyrelinikk.

Da han så på røntgenbildene av Max, kunne han med en gang fastslå diagnosen. Max hadde Leg Perthes. En alvorlig hoftesykdom som vesentlig rammer små hunderaser.

– Sykdommen, som gjerne oppstår så tidlig som i et halvt til ett års alder, er genetisk betinget, forklarer Einar Rudi.

Da Max kom til Rudi i november 2003, hadde han allerede gått med sykdommen uoppgitt en tid, og operasjonen måtte foretas innen en uke, hvis ikke var avlving eneste mulighet.

Det ble også oppdaget begynnende forkalkninger i den andre hofta. Og høsten 2004 var Max tilbake for å fjerne også det venstre lårhodet.

Max ble nå veldig ustø, og begynte å falle når han gikk over gulvet. For å hjelpe Max la Inger Johanne tepper på alle gulv.

Den gangen fantes det ingen tilbud om svømmetrening for hunder, og Max var henvist til å trene seg opp ved å gå tur. Det var en stor belastning på de opererte bena hans. Og for å klare hverdagen, måtte Max få Metacam, et smertestillende og betennelsesdempende middel.

– Problemet til Max var at han hadde dårlig muskulatur, og derfor lite muskler og sener som støt-tevener rundt lårbenet etter operasjonene, forklarer Einar Rudi. – Lårbenet hadde ikke lenger en knoke som hvilte i hofteskåla. Etter hvert bygger kroppen selv opp et kunstig hoftelødd, men Max hadde mye smerter før det skjedde. Så det var en traumatisk opplevelse for både hund og eier.

HØSTEN 2007 begynte kneskålene til Max å bli løse.

Inger-Johanne reiste nå inn til Veterinærhøyskolen for å få sjekket knærne til Max grundig. Beskjeden hun fikk her var at Max hadde en måned til ett år igjen å leve. Det hadde fortsatt å danne seg forkalkninger etter hoftoperasjonene. På veterinærhøys-

SÅ GODT: En avslappende massasje følger etter svømmetreningen.

PÅ BENA: Max skal ut på tur. Foto: Inger Johanne Traaen

skolen anså de hoftene for å være hovedproblemet hans, og ville derfor ikke operere knærne, men 2. oktober 2007 kontaktet Inger Johanne Wenche på AquaDog, og det ble Max sin redning.

Max hadde nå nesten ingen muskulatur igjen, og hadde sterkt behov for oppretning. Etter første gang hos Wenche gikk kneskåla hans ut av ledd, og korsbåndet hadde røket. Max ble nå stående som paralyisert og kunne ikke røre seg. Så nå var en ny operasjon uunngåelig. Einar Rudi ved Drammen Dyrelinikk boret en dypere fure til kneskåla for å holde den på plass. Fremre korsbånd var røket, men Rudi hevder kneet ville stabilisere seg selv, og at ligamenter og sener ville stramme seg gjennom feste av kneskåla.

Det var nå viktig for Max å komme raskt i gang med opptrening. Wenche satte opp et spesialtilpasset program for ham. Og i tre uker fikk han intensiv trening i form av vibrasjonstrening, svømming i oppvarmet basseng, med og uten motstrøm, og massasje. Den andre kneskåla var også ødelagt og måtte opereres. Men for Max var sterk nok til å gjennomgå sin fjerde operasjon måtte han trene seg opp. I desember ble det andre kneet hans operert. Da var formen hans akkurat på grensen til at veterinæren turte å la ham gjennomgå nok en operasjon.

Så fulgte en intensiv fire måneders behandlingsperiode hos Aquadog, med daglig svømmetrening for Max.

Kirurg Einar Rudi var imponert da han så igjen

SVØMMING HJELPER: Etter å ha blitt dusjet, blir Pernille, som er behandlet for forkalkninger i kneet, fønet tørr.

Max ved siste kontroll. Muskelmassen var på plass, og det var lenge siden han hadde sett hunden i så god form.

En ny sommer er kommet for Max. Nå hopper han glad ut av sengen sin hver søndag morgen, klar for skogtur. En hel time klarer han å gå på tur, og kan svare hundene som bjeffer oppspilt utenfor, med glade bjeff. «Jeg kommer jeg også», betyr det kanskje. Han er ikke redd for å gå ut på gulvet lenger, han har sluttet å falle. Og han klarer å løpe ned trappen på egne labber.

Inger Johanne kjøpte svømmebelte til Max, for i sommer skulle han trene i sjøen. Stolt og glad trosset han bølgene, men syntes nok at bassenget hos Wenche var litt tryggere. Og nå i høst er det inn i oppvarmet basseng igjen. Han vil være avhengig av å trene resten av livet.

– Det er tidkrevende å ha en sånn pasient i huset, fastslår Wenche. Men det er verdt strevet når man ser hvor bra Max har det i dag.

PERNILLE PIPER OG SMÅBJEFFER da vi svinger opp utenfor Dyrenes Storsenter i Sandvika. Hun skal på svømmetrening med påfølgende massasje hos Wenche Granli Ekeli, og gleder seg. Hun vet det er forbundet med velvære. Da vi stopper bilen «prater» hun høyløyt, står og tripper foran bildøren, og hopper glad og forventningsfull ut. Tisser på plenen, og forter seg inn til Wenche, som står og venter.

Pernille har en medfødt skade i kneet som har

ført til store forkalkninger. På grunn av treningen hos Wenche, og smertebelagning med akupunktur, lever hun med god livskvalitet, og kunne også nyte sommerferien på Filefjell.

Dachsen Kjell var lam i bakkroppen etter et prolaps, han ble operert, og var i sommer på ferie hos mormor og onkel i Asker, mens han gikk til opptre-

ning hos Wenche tre ganger i uka. En dag ringte mormor gledestrålende og kunne fortelle at nå kunne Kjell igjen løfte bakbenet når han skulle tisse.

Grand Danoisien Vesla er åtte måneder. Og som mange hvalper av store raser fikk hun osteochondrose i begge forben. Hun var hardt angrepet, men takket være operasjon og opptrening i form av svøm-

HOLDE VARMEN: Max tåler mye, også å være med på fisketur. FOTO: INGER JOHANNE TRAAEN

HUND ETTER MATMOR: Wenche og hennes Berner Sennen-hund Obermann.

ming, massasje og en tur på vibrasjonsbrettet, vil hun bli helt frisk, og kunne leve et godt hundeliv.

Solskinshistoriene er mange, en tervuerentispes på to år hadde vært utsatt for en alvorlig trafikkulykke, og det var usikkert om den ville overleve. Da den ble henvist fra dyrelinikken, kom den haltende på tre ben. Det ene bakbenet hadde den ikke

Fakta

Vanligste muskel og skjelettlidelser

Leg Perthes er en genetisk betinget sykdom. Sykdommen kjennetegnes ved at det skjer en nekrotisering av lårhodet. Benvevet smuldrer og går i oppløsning.

OCD (osteochondrose) er en svikt i den normale omdanningsprosessen fra brus til beinvev som foregår i knoklene under vekst. Brusken blir fortykket og det kan oppetre sprekkdannelse og hele brusflak kan løsne som igjen fører til smerte og halthet.

HD (hofteløddsdysplasi) er en utviklingsfeil som består i at hofteskålen og lårhodet ikke passer til hverandre. Det gir unormal slitasje som igjen kan føre til forkalkninger.

AD (albueleddsdysplasi) er en tilsvarende lidelse i albu. Avrevne korsbånd og ødelagte kneskåler er også et vanlig fenomen på hunder. Kneleddet er et vitalt organ som er utsatt for stor belastning.

Mange eldre hunder plages av artrose/forkalkninger i ledd. Dette er en smertefull tilstand som nedsetter hundens normale aktivitetsnivå.

Hunder med lange rygger, som f.eks. dachs, har lett for å få skiveutglidning. Dette kan føre til lammelser av bakkroppen.

Behandlingsmåter

Kirurgiske inngrep

For hunder under ett år er det mulig å gå inn og korrigere bekkenet ved HD. For eldre hunder er innsettning av hofteproteese eneste mulighet til å bli bra. Ved svakere grad av HD kan hydroterapi, massasje og akupunktur holde hunden i god form.

Behandlingen av Leg Perthes består i å fjerne lårhodene kirurgisk. Uten operasjon vil hunden være så smertepålagt at den ikke kan leve.

Ved avrevne korsbånd finnes det nå to metoder. Den tradisjonelle innsettningen av nytt kunstig korsbånd, eller den mer omfattende TPO-metoden hvor man sager av en del av benet og korrigerer bestillingen.

Skiveutglidninger i ryggen må også korrigeres ved kirurgi.

Medikamentell behandling

Det finnes en rekke smertestillende og betennelsesdempende midler på markedet. Disse har ingen helbredende effekt, men kan gjøre hverdagen lettere.

Akupunktur

Hos dyr har man så langt spesielt hatt god respons ved bruk av akupunktur som smertelindring ved kroniske muskel-, ledd- og skjelettlidelser.

Hydroterapi (svømming og vannredemølle)

Hydroterapi er gunstig for å styrke muskulatur samtidig som man skåner skadede ledd eller skjelett. Slik trening er ypperlig etter de fleste operasjoner, og er også egnet for rehabilitering av pasienter med neurologiske problemer, da vannet vil hjelpe dem til å bevege bena på en riktig måte.

Hunder med forkalkninger, eldre hunder med bevegelsesproblemer og overvektige hunder vil også ha god hjelp av denne type trening.

Vibrasjonstrening

Ved vibrasjonstrening får man tak i alle de små musklene, som det er vanskelig å trene opp på annen måte. Samtidig øker det blodstrøkingen og gir styrke i hele kroppen.

Kiropraktikk

Kiropraktikk er manipulasjonsmetode som ved hurtige bevegelser av låste ledd gjenoppretter den normale funksjon. Man behandler også bløtvev, for det er samspillet mellom nerver, muskler og ledd som er forstyrret når feilfunksjoner oppstår.

Det finnes også andre behandlingsmetoder.

BRA IGJEN: Takket være behandlingen hos Wenche kunne Pernille nyte sommerferien på Filefjell.

brukt på flere uker, og det var ikke muskler igjen. Men så fort den kom i svømmebassenget begynte den å bruke benet, og nå er den fullstendig rehabilitert.

En gammel bullmastiff med HD, skulle egentlig vært avlivet for lenge siden. På grunn av svømming og massasje holder den seg fin form.

I FJOR BLE den tre år gamle boxeren Jippi, som bærer navnet sitt med rette, påkjørt og skadet i den ene hoften. Det viste seg etter hvert å være så alvorlig at eneste mulighet var å sette inn ny hofte. Eierne, som elsker sin hund, reiste til Strømsholm i Sverige for utredning. Jippi fikk time til operasjon, et inngrep som kostet 35.000 svenske kroner. Neste uke reiste de tilbake og hentet en hund som syntes veldig synd på seg selv. Problemet var nå at Jippi måtte være helt i ro i en måned. Og for eierne, som bodde i tredje etasje uten heis, var det et stort problem. Men hva gjør man ikke for kjæledyret sitt. Det første de gjorde var å låne huset til en venninne. Her var det rett ut på bakken. I påsken reiste de på hyttetur, og de siste 14 dagene tilbragte de på Bogstad camping.

Men så fulgte en periode med opptrening

for Jippi. Svømming ville vært ideelt for det vonde benet hans, men det ville ikke Jippi. Igjen var det tid for kreative løsninger. Med gummistøvler på bena travet Jippis eiere frem og tilbake i vannskorpa på Kadettangen, eller Guri sto med vann opp til brystet, og dro Jippi til seg i tau. På den måten fikk Jippi både gåtrening med vannmotstand,

og svømmetrening. De små muskelgruppene ble stimulert på vibrasjonsbrettet hos AquaDog. Nå er hunden i full vigør igjen, og eier Guri Skansen kan fortelle at familiens nomadeærelse og alternative treningsform uttløste mange komiske bemerkninger i vennekretsen. ■

pluss@budstikka.no

Dette mener veterinærene:

Kjetil Ueland

Veterinær dr. scient Off godkjent spesialist hund og katt

– Svømmetrening etter operasjon for Leg Perthe er det beste tilbudet man kan få. Vi har lignende episoder fra hunder operert ved vår klinikk. Det er mange eldre hunder med forkalkninger og bevegelsesproblemer. For disse er svømming meget bra – det tar vekten bort fra leddene samtidig som bevegeligheten i leddet blir øket. Vi har en veterinærassistent som har gått på skolen til AquaDog, og vi bruker hennes kunnskaper i opptreningen av dyr etter kompliserte operasjoner.

Cecilie Askvig

Veterinær ved Dyrenes Storsenter i Sandvika.

– Jeg ser ingen betenkeligheter ved svømmetrening og massasje så lenge det utføres av behandlere som har erfaring med denne type behandling. Man ser en mye raskere tilfriskning og rehabilitering. Uten hydroterapi kan hundene, etter en operasjon være syke i mange måneder. Noen blir aldri friske. Det finnes heller ingen alternativ til hydroterapi når det gjelder opptrening etter kirurgiske inngrep.

Ordin Møller

Veterinær ved Hvalstad Dyreklinikk

– Amerikaniseringen av veterinærbehandling er gått altfor langt. Det er mye lavere grenser for hvor mye et dyr skal lide enn for hva et menneske skal lide. Dyr forstår ikke hvorfor de lider. I mange tilfeller er avlivning er bedre alternativ enn behandling. Å la veterinærene, som tjener penger på dyrene, ta avgjørelsen for hvor langt behandlingen skal gå, er som å sette bukken til å passe havresekken.

Heidi Akselsen

Veterinær og daglig leder ved Fornebu Dyreklinikk

– Etter operasjoner i ben og hofter gjør enhver belastning på foten vondt. Derfor er svømmetrening den beste måten å trene seg opp på. Ved å svømme oppnår man mye på kort tid. Vektløsheten og vannmotstanden er svært gunstig for ortopedipasienter.

SHAKE IT: Max får en runde på vibrasjonsbrettet.